

Žijí s námi“ aneb Lidé na Blatensku Rozhovor s paní Dagmar Hálovou, červenec 2011

Nejprve Vás požádáme, abyste se našim čtenářům představila. Odkud pocházíte? Pokud nejste z Blatenska, kdy jste se na Blatensko přestěhovala? V jakém znamení jste se narodila? Prozradíte něco o své rodině?

Pocházím ze severu, konkrétně z Jablonce nad Nisou. Narodila jsem se ve znamení štíra. Chvíli jsem jako malá váhala, čemu se mám věnovat v budoucnosti, jestli atletice, gymnastice, zpěvu nebo malování. Převážila výtvarná činnost. Nastoupila jsem na Střední umělecko - průmyslovou školu sklářskou v Železném Brodě. Nejsympatičtější mi byl obor tvorba železnobrodských skleněných figurek, a to pro určitou volnost práce se sklem. Po maturitě jsem nechtěla zůstat vyrábět obyčejné věci a šla na zkušenou do Prahy. Přes ústav památkové péče až do restaurátorských ateliérů. Tam jsem poznala svého muže akademického malíře Jana Hálu a začala s ním pracovat a pracuji dodnes. Narodil se nám před patnácti lety syn, po otci Jan.

Po roce 1989 jsme se přestěhovali na chalupu do Lažánek, vybudovali podmínky na práci a postupem času jsem se znovu vrátila i k tvorbě skleněných figurek.

Když jsme přišli do Lažánek, tak jsme si prošli zákonitým obdobím lidí přestěhovaných z města. Hlavně ohledně zvířat. S sebou jsme si přivezli psa, pak následovalo množství koček, dokonce jsme měli i kozy, králíky a holuby. A nesmím zapomenout na poníka Marušku. Bylo to období poučné, ráda na něj vzpomínám.

Váš oblíbený předmět ve škole? Byla to výtvarná výchova? A neoblíbený? Snad ne matematika nebo fyzika? Jako protipól výtvarné výchovy, dějepisu a češtiny.

Na základní školu jsem chodila do sportovní třídy a tím pádem to byl jeden z oblíbených předmětů. Druhým byla výtvarná výchova. Matematika a fyzika nepatří mezi moje oblíbenice. Ještě mě bavila historie a dějepis, což se mi hodí při práci.

Kde si mohou zájemci Vaše skleněné miniatury prohlédnout nebo koupit? Nepřemýšlíte o výstavě, třeba společně s manželem?

Skleněné figurky tvořím u sklářského kahanu doma. Směsí plynu a vzduchu tavím skleněné tyčinky a dávám ji potřebnou podobu. Mohou to být námětově různé věci od figurek zvířátek, květin, bižuterních doplňků až po nejrůznější postavičky, např. celý skleněný betlém. Většinou si návrhy dělám sama, což obnáší nejprve nakreslení figurky, promyšlení kudy a jak co natavit a vytáhnout a také jak to zabalit.

Zatím o nějaké výstavě ani nepřemýšlím. Tolik nashromážděných věcí nemám, znáte to rčení o kovářovic kobyle, ne? Občas se naskytne nějaká zajímavá výzva, udělat něco neobvyklého jako jsou například dárkové skleněné paličky pro Sedlickou krajku, nebo například nějaké soutěžní ceny.

Moje věci si lidé mohou koupit u nás doma, občas při předvádění, momentálně svoje práce nikam zvlášť nedávám.

Poslední dobou je i zájem o předvádění výroby figurek. Například jsem byla předvádět v muzeu v Českých Budějovicích, Milevsku, Písku. A na přihlížejících lidech byl vidět zájem, což člověka vždycky potěší. V neposlední řadě si myslím, že v dnešní době je dobře udělat propagaci rukodělné práci.

Kde hledáte inspiraci pro své návrhy?

Barvu skleněné tyčinky vybíráte podle vzorníku? Jak často musíte nakupovat „svůj výrobní materiál“ tedy právě ty skleněné tyčinky? Sklo je průhledné, takže i s barvou si musíte pohrát? Je to výrobní tajemství?

Kdo je nebo byl Vaší vzorem ve výtvarné oblasti?

Jednoznačně pro restaurování je pro mne autoritou můj manžel, od kterého se neustále učím a učím a učím. Každá nová práce je jiná, s jiným, větším či menším „problémem“. Ale ani on se nebrání, když přijdu s nějakým přínosným nápadem. Stále obdivuji jednoduchost a bravuru, s kterou maloval obrazy můj tchán, blatenský rodák Jan Hála. Nasazení a pestrost základních barev mě okouzluje stále více a více. V jeho obrazech je vidět veliká poctivost, úžasný talent a píle.

A co osobní vzory? Na koho ráda vzpomínáte?

S přibývajícímí léty a zkušenostmi dokážu teprve teď lépe ocenit některé své bývalé profesory ze sklářské školy. Nezapomenutelná byla dílenská paní učitelka Baudysová, která, jak to jen říci – uměla. Nic pro ni nebylo těžké, každý bláznivý nápad nás mladých dokázala podpořit a vymyslet cestu, která by byla schůdná k realizaci našich nápadů.

Jistě, během času jsem poznala mnoho dobrých i horších lidí, jako každý. Shodou náhod a osudu jsem se ocitla v této malebné jihočeské vesničce a mám dojem, že po těch letech zde strávených sem už snad patřím.

K jaké knize nebo jakému autorovi se vrátíte? Máte svou oblíbenou knihu stále na nočním stolku?

Na mém pomyslném nočním stolku nesmí rozhodně chybět kniha Zdeňka Jirotky Saturnin. Některé pasáže znám nazpaměť a jakýkoliv úryvek z knihy mě pobaví. Nadhled, jemná ironie, vytříbený smysl pro humor. Co dodat, nemá to chybu. Poslední dobou zápasím s volným časem, a tak na čtení mnoho chvil nezbyvá. Ráda si přečtu nějakou tu detektivku, projdu něco z historie a prolistuji hodně knih s fotografiemi zvířat. A ještě jedna kniha mi momentálně dává zabrat, což je učebnice angličtiny. Já jako odchovanec ruštiny a nepovinné němčiny jsem si řekla, že i ve svém věku udělám něco pro sebe a to by v tom byl čert, abych tu angličtinu nezvládla. Mám mladou, tolerantní učitelku ze sousedství Pavlu Sedláčkovou. Ona, jako začínající učitelka získá praxi nejen, jak se učí děti ale i starší dospělí. Je to trochu paradox, když byla Pavla školačka asi tak v první třídě, tak jsem pro místní děti z Lažánek pořádala „kursy“ kreslení, kam chodila i ona. Teď jsou role obráceny.

Do našeho SOBáčka a stolního kalendáře často přispíváte nejen články, ale hlavně fotografiemi. Jaké máte další koníčky?

Součástí naší práce je i pořizování fotodokumentace. To obstarává zdatně můj manžel. Já jen takové ty dokumentární snímky, co se děje v obci, fotografuji při našich „dámských“ společenských akcích a docela mě to baví. Velký psavec sice nejsem, ale když přišel pan starosta, že by bylo dobře napsat něco o naší obci, tak jsem se toho ujala po svém. Jsem členem obecního zastupitelstva a snažím se tedy nějak přispět. Momentálně jsme tady docela dobrá parta a je to na našem obecním životě vidět.

Jsem docela manuálně zručná, a když mám dost času, tak ráda pletu, šiju, pracuji na počítači. Počítač se stal pro naši práci nezbytností, jako ostatně pro mnoho doma pracujících lidí.

Vaříte ráda? Co máte nejraději, prozradíte nám nějaký svůj oblíbený recept?

Přiznám se, že moc ráda nevařím. Ale když už vařím, tak pořádně, zabere mi to dost času a prý snad i dobře. Mým snem je ale mít „živou“ kuchařku. Přeci jenom se mi občas stává, že při práci zapomenou na vaření. V lepším případě jíme později a v horším už to odneslo několikrát i to jídlo.

S oblíbeným receptem je to obtížné. Mám ráda všechno z brambor, ale vařím hlavně tak, aby to chutnalo manželovi a synovi.

Když k Vám přijedou přátelé na návštěvu, co jim uvaříte a kam se jdete podívat, co zajímavého jim z Blatenska představíte?

Občas přijede nějaká ta návštěva pracovní nebo moje sestra s rodinou z Jablonce. Rozhodně upozorním na nějaké památky a nádhernou okolní krajinu, kterou sami nemáme ještě úplně zmapovanou.

K rodinnému domu patří zahrada. Je to Vaše pýcha nebo práci na zahradě přenecháváte někomu jinému?

Máme krásnou tichou zahradu s ovocnými stromy. Občas pěstujeme nějaké to rajče, jahody, ale převažuje trávník. Poslední léta si nechávám sekání trávníku sama pro sebe. Jen tak si jít za sekačkou, myslet jen na to, jak se ten trávník krátí a zahrada se opticky zvětšuje a podobně. Prostě si u toho vyčistím hlavu.

Jaké květiny máte ráda a proč?

Květiny? Prostě nádhera. Pokojové si musí trochu umět poradit samy. Občas je zapomínám zalévat. Pro mě je to jednoznačně nenáročná balzamína, ta se květem odvděčí, i když ji trochu potrápím. Pěstování květin se jinak nezabývám, vyhovují mi vysemeněné náprstníky a všudypřítomné bezinky.

V polovině května jste obdržela značku „Regionální produkt Prácheňsko“. Co pro Vás respektive pro Vaše výrobky znamená?

Do projektu jsem se zapojila ráda, věřím, že určitá propagace zviditelní drobné řemeslníky. Jako příklad může následovat moje nedávná zkušenost, kdy při předvádění v muzeu v Českých Budějovicích bylo natočeno video o mé práci, pak vyvěšeno na portálu přes internet a já se nestačila divit, když mi přišel e-mail ze Španělska s nabídkou spolupráce, právě na základě shlédnutého videa. I to se může stát.

Sice by někdo mohl namítnout, že tady sklářství nemá tradici, ale co není, může být. Že bych zavedla nějaké kurzy? To už ukáže budoucnost.

Děkuji za rozhovor